

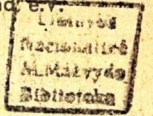
INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) - 22

Nr.10 (299) 1972 lapkričio 10

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malon-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

L I E T U V I Ų B E N D R U O M E N Ė S A P Y L I N K Ė

Kai kalbama apie LB, tai kone nejučiomis tuoj galvojama apie jos centrinius organus - tarybą, valdybą ir pan. Šių centrinių organų sudarymas vis dar susilaukia nemaža lietuviškosios visuomenės dėmesio, vis dar užtenka į juos kandidatų, netgi kartais pasitaiko ir gan kietų varžybų tarp kandidatuojančių asmenų. O kai tik sūminima apylinkė, tai susidaro išpūdis, jog pradėta kalbėti apie ką tai labai nereikšminga, gal net nereikalinga, ir tik retai atsiranda entuziastų, su ūpu ir veržlumu einančių į apylinkės vadovybę. Tačiau tai yra klaidinga iš pačios esmės. Jeigu iš viso Vokietijos LB galima laikyti gyvastinga organizacija, tai ta gyvybė plaukia ne iš centro, o iš apylinkių. Apylinkės yra tikrasis LB gyvybės šaltinis: ko vertos apylinkės, to verta ir visa mūsų Bendruomenė. LB apylinkės būtų galima palyginti su medžio šaknimis - kai jos sveikos, sveikas ir visas medis; tadą jis laiku žydi ir žaliuoja, o kai šaknys ima gesti, tai ženklas, kad mirtis arti.

Apylinkių pirmasis uždavinys yra suburti lietuviškam darbui arti vienas kito gyvenančius tautiečius. Čia, savaimė suprantama, iškyla buriančiųjų-organizuojančiųjų asmenų svarba. Jų uždavinys sudaryti tokią nuotaiką, kad tikrove virstų jau Senajame Testamente užrašytasis pasigėrėjimas: "Žiūrėkite, kaip gera ir malonu gyventi drauge!" O tokią nuotaiką sukurti nėra lengva, nes ateina žmonių skirtingų būdų, skirtingų siekių, skirtingų pažiūrų. Pasitaiko nekartą ir susipykti. Pasitaiko taip pat, kad dar neišblėsęs koks nors giliai įsisiurbęs tolimos praeities nesusipratimas. Tokiais atvejais apylinkių vadovai privalo išsilaisvinti iš betkokio šališkumo. Dar daugiau, gali net pasitaikyti, jog tenka užmiršti tikrai patirtą skriaudą, kad tik neiširtų bendras darbas.

Tačiau negana vien suburti į draugę, o reikia vis iš naujo ieškoti naujų kelių ir būdų seniai pažintiems tikslams siekti.

Galiausia, viena didžiųjų apylinkių vadovų uždavinių yra pramatyti ateitį, t.y. taip tvarkyti apylinkės reikalus, kad darba, laikui atėjus, be jokio vargo visiškai organiškai galėtų perimti jaunesnieji. Negali būti didesnės apylinkių vadovų klaidos, kaip pasidaryti nepakeičiamais ir tapti vieninteliais viso lietuviškojo apylinkės gyvavimo varikliais. Kai apylinkės gyvybė priklauso tik nuo vieno asmens, tai aišku, kad dėl kokių nors aplinkybių jam negalint toliau veiklos vystyti, tuoj pat mirs ir visa apylinkė. Praeityje tokių pavyzdžių, deja, būta daugiau negu gana.

- 2 -

Kalbant apie apylinkių veiklos galimybes, tenka konstatuoti, kad jos gana skirtingos. Vienur yra pakankamai ir žmonių ir lėšų - ten lietuviškoji veikla pulsuoja ritmiškai. O kitur trūksta vieno ar kito elemento. Būna ir taip, kad yra žmonių, bet nėra žmogaus, kuris su noru imtųsi iniciatyvos. Turime gyvų pavyzdžių, kaip palyginti didelės Vokietijos LB apylinkės nepajėgia net susiburti į draugę išrinkti savo vadovybės. Metų metais vadovų gretose užtinkamos tos pačios pavardės, nors vadovybė buvo rinkta kadaise vieneriems metams, kaip to reikalauja statutas. Nedrįstama net sušaukti metinio susirinkimo, nes jau iš anksto žinoma, kad nedaug kas į jį atsilankys, o iš atsilankiusiųjų vargu beatsiras kas nors, kas norėtų ir sugebėtų perimti tolimesnį apylinkės vadovavimą.

Lėšų klausimas nevienodai aktualus. Kai kur jų atsiranda visada pakankamai iš saviškių, jei tik būna nurodomi aiškūs tikslai. Kai kur pavyksta jų gauti iš kraštų vyriausybių per Vokietijos LB Valdybos įgaliotinius, o kai kada apylinkių veiklai išskiriama šiek tiek lėšų iš centro, tačiau kiekvieną atvejų galioja dėsnis, jog turi būti aiškiai žinoma, kam jos sunaudojamos. Paslapčių čia negali būti. Retai kur tikroju stabdžiu yra lėšų trūkumas, bet dažnai tai patogi aplinkybė pateisinti savo neveiklumą.

Neabejotina, kad ir centriniai Vokietijos LB organai turi įtakos į apylinkių veiklą. Kai netrūksta paskatinančių idėjų, kai įvertinamos pastangos, kai palaikomas gyvas asmeniškasis ryšys, tai yra daugiau vilties, kad apylinkės gyvuos. Nemažiau svarbu taip pat palaikyti gyvą ryšį tarp artimųjų apylinkių vadovų ir narių. Dažniau susitinkant ir aptariant kasdieninius reikalus, pamatoma, jog panašiais rūpesčiais gyvena ir kiti, kad ir laimėjimai ir nusivylimai nėra lemiamo pobūdžio, kad gyvenimas nestovi vietoje, kad reikia vis iš naujo ryžtis siekti tų pačių vertingų tikslų.

--- oOo ---

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS-SEMINARAS

ruošiamas š.m. lapkričio 17-19 Romuvoje, Hüttenfelde. Pakviesti dalyvauti Vokietijos LB Tarybos nariai, Valdybos įgaliotiniai prie Feder. Vokietijos kraštų vyriausybių, visų apylinkių pirmininkai ir sekretoriai arba jų atstovai ir vargų mokyklų mokytojai.

Suvažiavimui numatyta ši darbotvarkė:

Lapkričio 17 vakare dalyvių registracija ir susitikimas.

" 18 iki 8⁰⁰ val. pusryčiai;

8³⁰ val. suvažiavimo atidarymas; Vokietijos LB Valdybos vicepirmininko kun.Br.Liubino paskaita apie praktiškus Lietuvių Bendruomenės veiklos pagrindus ir trumpos diskusijos; VLB Valdybos narių, Tarybos referentų (jei kurie pageidaus), apylinkių vadovų, vargų mokyklų vedėjų, Vasario 16 gimnazijos direktoriaus, PLMKF Vokietijos regioninės valdybos pirmininkės ir "Labdaros" draugijos pirmininko pranešimai.

13¹⁵ val. pietūs; popiet pranešimų tąsa ir klausimai bei paaiškinimai.

18⁰⁰ val. vakarienė; 18³⁰ val. pokalbių tąsa;

vakare bendras pobūvis.

Lapkričio 19 rytą 9⁰⁰ val. pusryčiai; 9³⁰ val. suvažiavimo uždarymas.

10³⁰ val. pamaldos Hüttenfeldo bažnytelėje;

11³⁰ val. lietuviško kryžiaus pašventinimas Romuvoje.

Šv.mišias aukos ir kryžių šventins Europos lietuvių

katal.vyskupas dr.Antanas L.Deksnsys.

12³⁰ val. pietūs.

J A U N I M O S U V A Ž I A V I M A

ruošia Vokietijos lietuvių bendruomenės jaunimo sekcija š.m. gruodžio 1-3 Hüttenfelde, Vasario 16 gimnazijoje. Pradžia - penktadienį vakare.

Suvažiavime bus apžvelgtas II Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas bei jo rezultatai ir nusmaigstytos gairės Vokietijos lietuvių jaunimo ateities veiklai.

M e n i n ė p r o g r a m ą atlikti paprašyti jaunieji talentai: BALTIJOS kvintetas, Lena Valaitytė, Andy bei Asta Šalčiai ir Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių mažųjų grupė.

Suvažiavime dalyvauti kviečiamas lietuviškasis jaunimas. Dalyviams bus parūpinta nakvynė ir valgis, o reikalui esant, dar padengta ir pusė kelionės išlaidų.

R o m u v a

Šios apylinkės valdyba š.m. spalio 1 suruošė narių ekskursiją į Tarp-tautinę knygų mugę Frankfurte. Paroda vyko dviejose labai didelėse patalpose, pilnose knygų stendų-kioskų. Beveik nebuvo valstybės, kurios knygų leidyklos nebūtų įsirengusios savo kiosko. Net ir tokios tolimos šalys, kaip Japonija, Kinija, Naujoji Zelandija, Argentina ir kitos turėjo savo stendus. Didelių valstybių leidyklos, kaip V. Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos, JAV-bių buvo pasirūpinusios atskirais kioskais.

Sovietų Sąjunga šioje parodoje taip pat buvo išstačiusi savo knygas, kurios beveik visos buvo rusų kalba. Palyginti labai maža leidinių buvo kitomis "sovietinių tautų" kalbomis, tarp jų ir lietuvių. Į akis krito didelėmis raidėmis išspausdinta didelė "Lietuvos TSR Konstitucija". Tai toji konstitucija, kurios laužymu šiemet garsiai skundėsi Lietuvos tikintieji ir politiniai kaliniai.

DDR skyriaus parodoje iki šiol nebūdavo. Šiais metais jos knygų stendas užėmė didelį plotą.

Parodoje išstatytos knygos, spausdintos ne tik pastaraisiais metais, bet ir seniau. Buvo ir tik vienos rūšies knygų kioskų, pvz. mokslo, sporto, meno, vaikų literatūros ir pan.

Paroda truko tik 6 dienas. Lankytojų suvažiavo labai daug ir ne vien tik iš Vokietijos, bet ir iš užsienio. Būtų gražu, kad ir lietuviškoji išeivija šioje tarptautinėje parodoje išstatytų savo leidinius. O ką parodyti tikrai turime. Latviai šiemet, o taip pat ir prieš porą metų, buvo įsirengę kioską.

H a n a u

pabėgėlių stovyklose prieš didžiąją emigraciją gyveno per 3 tūkstančiai lietuvių. Apie šimtas suklupo tremties kelyje ir rado amžiną poilsį Hanau kapinėse. Todėl teisingai kun.Br.Liubinas savo paskaitoje teigė, jog mirusiųjų tautiečių telkinys šiame mieste yra didesnis už gyvųjų.

Kas vasarą Hanau susilaukia svečių. Čia gyvenę ir vėliau į užjūrius išvykę mūsų tautiečiai, lankydami Vokietijoje, neatsispiria pagundai žvilgterti, kaip dabar atrodo tos kareivinės, kuriose praleista daug dienų besimaitinant iš UNRRA ir IRO krepšių, ir aplankyti artimųjų kapus. Tačiau juos surasti nėra lengva. Per ilgą laiką menki mediniai kryželiai supuvo, o kapus užvaldė piktžolės. Todėl VLB Hanau apylinkės valdyba š.m. spalio 4 aplinkraščiu pakvietė narius spalio 28 atvykti į kapines su grėbliais, kastuvais bei kauptukais ir sutvarkyti apleistus lietuvių kapus. Į kvietimą atsiliepė būrelis darbščių tautiečių ir smarkiai padirbėjo.

- 4 -
 Š.m. lapkričio 5 įvyko mirusiųjų minėjimas kapinėse bei bažnyčioje ir apylinkės narių susirinkimas su Lietuvos laisvės kovų minėjimu ir draugišku pobūviu parapijos salėje. 13 val. hanaviškiai su šeimomis susirinko į kapines. Tėv. Alf. Bernatoniui vadovaujant, ant lietuvių kapų padėtos gėlės, uždegtos žvakutės ir pasimelsta.

15 val. pamaldas naujoje bažnyčioje atlaikė kun. Br. Liubinas, pamokslą apie mirusiųjų minėjimą pasakė tėv. A. Bernatonis. Per mišias buvo giedamos lietuviškos giesmės, VLB Darmstadto apylinkės pirmininkui Alf. Mažeikai vadovaujant.

Susirinkimą-minėjimą naujoje ir erdvioje parapijos salėje 16 val. pradėjo apylinkės pirmininkė Aldona Januškienė, pakviesdama kun. Br. Liubiną skaityti paskaitos.

Prelegentas pastebėjo, kad lietuviai nuo senų laikų už savo išlikimą turėjo vesti sunkias kovas, kurios ir šiandien tebetėsiamos. Šiomet per visą pasaulį nuaidėjo Kaune susideginusio jaunuolio Romo Kalantos desperatiškas šauksmas - Laisvės Lietuvai! Vėliau jį pasekė dar keletas pasišventėlių. Vartydami mūsų istorijos lapus, panašių žygių užtinkame ir tolimoje praėityje. Paskaitininkas plačiau aptarė šių dienų tragiškuosius įvykius Lietuvoje, labai primenantčius Pilėnų kunigaikščio Margirio likimą. 1336 vasario 25, nebeįstengdamas apginti savo pilies nuo į ją besibraunančių priešų, Margiris su visa įgula susidegino, pasirinkdamas geriau mirti, negu vergiją. Kryžiuočiai pilį sudegino ir sulygino su žeme.

Šis istorinis žygis virto legenda ir rado atgarsį dailiojoje literatūroje. Savo veikalams pirmiausia ją panaudojo lenkų rašytojai, o vėliau ir lietuviai. Marcelinas Šikšnys 1905 parašė dramą "Pilėnų kunigaikštis". Veikalo idėja - kovoti už laisvę iki paskutinio kraujo lašo - darė įtaką į atgimstančios Lietuvos jaunimo dvasios formavimą, jos pradus užtinkame ir partizanuose.

Lapkričio 23 minima Lietuvos kariuomenės šventė. Atidžiai stebint 1919-1921 Lietuvos laisvės kovas, nesunku atsekti Margirio dvasią anų laikų savanoriuose. Paskaitininkas apžvelgė sąlygas, kuriomis kūrėsi pirmieji Lietuvos pulkai ir kaip nieko nepaisydami jie kovojo. Vėliau mūsų kariuomenė tapo jaunimo mokykla. Ji pagimdė partizaninį sąjūdį. Simo Kudirkos šuolis į laisvę, politinio kalinio Simučio, kunigų Šeškevičiaus ir Bubnio drąsūs protestai, Romo Kalantos, Andriuškevičiaus, Žališkausko ir Stonio gyvybių aukos, Simokaičių, Braziškių ir kitų bėgimas į laisvę yra Margirio dvasios - geriau mirti, negu vergauti - apraiškos, blykstelėjusios okupuotame krašte. O kaip čia?

Šie metai yra lietuviškojo jaunimo metai. Vokietijos lietuviškoje kasdienybėje šviėsulių nedaug. Per daug jėgų eikvojame tarpusavio ginčams, užuot jas skyrę pozityviam darbui. Asmeniniai ginčai ir kovos yra pagrindinės visuomeninės veiklos nykimo priežastys. Šiomet Šiaurės Amerikoje įvykęs II Pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydis teikia šiek tiek vilčių, kad bus pažadintas lietuviškasis entuziazmas. Kongreso rezoliucijose jaunimas prašo savo tėvus auklėti jį lietuviška dvasia. Pabrėžtina, kad pirmoje vietoje šeima yra atsakinga už tautinį vaikų auklėjimą, o tik antroje vietoje mokykla.

Po paskaitos svarstytas Kalėdų eglutės suruošimas. Tėv. A. Bernatonis pastebėjo, kad ir vaikus reikia paruošti eglutei, pratinant juos ne tik imti, bet ir duoti. Reikia pasirūpinti tinkama programa. Dovanom pirkti nutarta sudėti po 7 DM nuo vaiko. Pridėjus laukiamą BALFo paramą, bus sudarytas pakankamas dovanų fondas. Dovanas supirkti prašyta apylinkės valdyba ir A. Kemeraitis. Eglutę nutarta rengti per Tris Karalius - sausio 6.

Baigiant susirinkimą, svečias J. Lukošius siūlė pasvarstyti, ar nebūtų

galima įsteigti Hanau lietuvišką vargo mokyklą. Vaikų, atrodo, būtų pakankamai, mokytoja taip pat yra, lėšų jai atlyginti ir patalpų nuomai bei švarai skirtų Vokietijos LB Valdyba. Susirinkimas siūlymui pritarė. Jei vaikus pamokų būtų sunku surinkti kiekvieną šeštadienį ar sekmadienį, tai iš pradžių žadėta juos suvežti bent tais sekmadieniais, kuriais laikomos lietuviškos pamaldos.

Po susirinkimo uoliosios šeimininkės tuoj apdėjo stalus atsineštais valgiais ir gėrimais. Pasigirdo lietuviška muzika ir daina, kuri garsiai skambėjo keletą valandų.

K a i s e r s l a u t e r n e

mirusieji tautiečiai prisiminti lapkričio 1. Pamaldas atlaikė ir diena pritaikintą pamokslą pasakė kun.Br.Liubinas. Po pamaldų aplankytos kapinės, kuriose palaidota per 30 lietuvių.

S c h w e t z i n g e n e

už mirusius tautiečius šv.mišias aukojo ir pamokslą pasakė lietuvių kapelionas kun.Br.Liubinas Vėlinių (lapkričio 2) dieną. Po pamaldų aplankytos kapinės, kurios yra priglaudusios ir 10 lietuvių.

MUENCHENO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "RATUKAS"

dėk o j a aukotojams už suaukotas 4.084,90 DM jo narių kelionei į IV PL tautinių šokių šventę Čikagoje. Mažiausia auka buvo 5 DM, o didžiausia 500 DM, bet visos vienodai brangios, nes kiekvienas davė iš širdies ir pagal kišenę. A u k o j o :

S.Antanaitis	Z.Kolbergienė	Dr.J.Pečiulionytė
K.Ausiejus	C.Kuegelienė	Dr.P.Radvila
Prel.J.Aviža	I.Helmerienė	Msgr.K.Razminas
E.Banevičienė	Plk.J.Lanskoronskis	Kun.A.Riškus
M.Berentienė	A.Landienė	E.Rosbachas
Tėv.A.Bernatonis	J.Laukaitis	Prof.A.Rukša
A.Brakauskas	Lietuvybės palaikymo	O.Sakalauskiene
Kun.L.Budreckas	darbuotojų ratelis	S.M.Sara
Kun.A.Bunga	O.Linderienė	Schwetzingeno LS kuopa
Kun.dr.P.Celiešius	A.Löwienė	Kun.K.Senkus
P.Česūnas	Dr.R.Märklienė	K.Šimanauskas
L.Ehzholcienė	M.Milvydienė	J.Skerys
V.Federavičius	S.Motuzas	F.Šlenteris
Kun.Gelžinnus	Moterų kl.reg.valdyba	V.Sutkus
Dr.A.Gerutis	Müncheno moterų klubas	L.Šukytė
Kun.P.Girčius	Müncheno vargo mokykla	J.Tautkevičius
B.Gotautas	N.N.-Hamburg	J.Venys
F.Gurevičius	I.Natkevičienė	V.Žiukelis
B.Jalinskienė	J.Norkaitis	A.Žolynas
Kun.A.Keleris	Dr.J.Norkaitis	J.Žurauskas
Kun.D.Kenstavičius	N.Otto	ir dvi aukos (40 ir 50 DM), kurių pavardžių bankas ne- nurodė.

J o n a s N O R K A I T I S

š.m. lapkričio 25 Bad Mergentheime švęs 80-ąjį gimtadienį. Yra gimęs Pervaznikų k., Kidulių valsč., Šakių apskr. Marijampolės gimnaziją baigė 1912. Matematiką ir fiziką studijavo Petrapily. Į Lietuvą grįžo 1919. Dirbo finansų ministerijoje, eidamas svarbias pareigas: įgaliotinio Klaipėdos kraštui ir Klaipėdos muitinės viršininko bei prekybos departamento direktoriaus. Nuo 1936 iki bolševikų okupacijos buvo užsienio reikalų ministerijos ekonominio departamento direktorium. Keliais atvejais vadovavo Lietuvos delegacijoms ūkinėse derybose su svetimomis valstybėmis.

- 6 -

1931 įsteigė ir visą laiką vadovavo Lietuvos cukraus akcinei bendrovei. Dalyvavo ir kitų ūkinių organizacijų veikloje. 1940 pasitraukė į Vokietiją.

Po karo buvo VLIKO narys bei jo kontrolės komisijos pirmininkas ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas, kuriuo tebėra iki šiol. Be to, sukaktininkas visą laiką buvo ir tebėra uolus bendruomenininkas, stiprus įvairių vaju rėmėjas.

J u o z a s K A I R Y S

š.m. spalio 20 Mūnchene peržengė 70 metų amžiaus slenkstį. Sukaktininkas yra diplomuotas teisininkas. Teisės mokslus išėjo Vytauto Didž. universitete Kaune, o po karo dar gilino Mūnchene. Lietuvoje buvo teisėjas. Į Vokietiją atvyko kartu su didžiąja pabėgėlių banga 1944. Aktyviai dalyvavo Vokietijos lietuvių bendruomenės ir VLIKO veikloje. Buvo renkamas į šių institucijų kontrolės komisijas. Dvejus metus (1957-59) buvo Vokietijos LB Garbės teismo pirmininkas, keletą metų jos teisinis patarėjas ir atstovas ZAFē (Zentralverband Auslāndischer Flūchtlinge e.V.). Paskutiniaus keletą metų iš visuomeninės veiklos pasitraukė, daugiau atsidėdamas rašymui į lietuviškąją užjūrio spaudą.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

V ē l i n ē s

Tauta yra tęstinis socialinis junginys. Ją sudaro ne tik gyvenančioji ir kuriančioji karta, kuriai mes priklausome, bet taip pat ir daug prieš mus gyvenusių kartų - mūsų tėvai, protėviai ir t.t. Jie formavo ne tik mūsų fizinį, bet taip pat tautinį, dorinį ir kultūrinį veidą. Daug ką iš jų esame paveldėję.

Vėlinės yra amžinybėn iškeliavusiems paminėti skirta diena. O kai atsistojame prieš amžinybę, iki minimumo sumažėja laiko ir erdvės nuotoliai. Užtat dažno Vokietijos lietuvio, per Vėlines stovėjušio prie pažįstamo ar nepažįstamo asmens kapo, mintys skrido pas tuos, kurie mirė dirbdami ar kovodami už mūsų tėvynės laisvę savame krašte, didžiuliuose Rusijos plotuose, Europos Vakaruose ir kituose žemynuose. Mūsų mažos tautos vaikų kapai užtinkami nuo Nemuno krantų iki Indijos pelkynų ir Australijos tirlaukių.

Vasario 16 gimnazija ir Romuvos bei Hūttēnfēldo lietuviai savo mirusiųsias paminėjo Vėlinių išvakarėse - Visų Šventų dieną. 19 val. kaimo bažnytėlėje gimnazijos kapelionas kun. J. Dėdinas aukėjo šv. mišias ir pasakė pamokslą apie gyvųjų ir mirusiųjų (šventųjų) bendravimą. Po pamaldų žibintų ir žvakučių šviesomis mirguliuojanti vilksinė pamažu slinko į kapines. Čia kun. J. Dėdinas vėl tarė žodį. Jis pastebėjo, kad šiose kapinėse jau ilsisi dešimt įvairaus amžiaus mūsų tautiečių. Mirusiųjų karalystėje atstovaujami ir moksleiviai. Prisimename ne tik šiose kapinėse palaidotus, bet taip pat ir kitur amžinąjį poilsį radusius savo artimuosius, o ypač gimnazijos geradarius ir ant tėvynės laisvės aukuro savo gyvybes sudėjusius tautiečius ir už juos meldžiamės.

Mokyt. M. Saulaitytė paskaitė savo minčių, užrašytų prieš porą metų eismo nelaimėje žūvus jos draugui. J. Lukošius perteikė Vyt. Mačernio V vizijos dalį apie kartų tęstinumą. Sugiedojus Dievo angelą, aplankyti lietuvių kapai, padėtos ant jų žvakutės ir pasimelsta.

PABALTIEČIŲ KRIKŠČIONIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS DVIDEŠIMTETIS
ir JAUNIMO RELIGINIS SEMINARAS

(Vasario 16 gimnazijos mokinės įspūdžiai)

Mūsų, Vasario 16 gimnazijos šokėjų grupės, kelionės planas buvo šis: tris dienas (spalio 28-30) praleisti Pabaltijo jaunimo suvažiavime, kuris įvyko Pabaltijo studentų rūmose Bad Godesberge, Annabergo pilyje, o po to patraukti Mūnsterio link aplankyti kaimynų latvių gimnaziją.

Bad Godesbergo gelež.stotyje mus maloniai sutiko kun.Urdzės, suvažiavimo bei studentų rūmų šeimininko, pasiuntiniai ir patogia atgabeno į romantišką Annabergo pilį. Kaip visuomet gerai nusiteikęs ir svetingas kun.Urdzė bei jo šeima tuoj nurodė mums kambarius ir pakvietė prie apkrauto stalo vakarienės.

Po vakarienės turėjome progą išgirsti referatą apie teisingumą. Prelegentas paaiškino teisingumo reikšmę ir vaidmenį religijoje bei pasaulietiškame gyvenime, pagrįsdamas savo tezes Biblija ir įvairiais pavyzdžiais iš gyvenimo. Po neilgų, bet gyvų diskusijų visi išsiskirstė poilsio.

Sekančią dieną, spalio 29, sekmadienį, buvo minimas Pabaltiečių krikščionių studentų sąjungos dvidešimtmetis. Jau ankstyvą rytą pilies kiemą pripildė pabaltiečių automobiliai. Apie vidudienį svečių skaičius pasiekė porą šimtų, tarp kurių matėsi nemaža ir lietuvių.

10 val. svečiai susirinko į pilies koplytėlę, kur buvo laikomos iškilmingos pamaldos su Šv.Vakariene. Pamaldų iškilmingumą dar padidino W.Banaitis, vadovaudamas bei pritardamas giesmėms vargonais. Po pamaldų vyko akademinė minėjimo dalis.

13 val. visi buvome pakviesti bendrų pietų. 17 valandą atlikta meninė programa, kurioje pasirodė estų, latvių ir lietuvių (Vasario 16 gimnazijos) tautinių šokių grupės, estų choras "Leelo" iš Düsseldorfo ir gausiausių katučių susilaukęs Nordrhein-Westfalijos lietuvių kvintetas "Baltija". Po meninės programos įvyko šaunios vaišės, dar padidinusios ir taip jau gerą visų nuotaiką. Tik sutemus svečiai nenoromis pradėjo skirstytis namo.

Spalio 30-tos programa prasidėjo kukliomis pamaldomis, po kurių vėl visi susirinko į posėdžių salę nagrinėti Biblijos. Besvarstant įvairius Šventraščio klausimus priartėjo ir pietūs. Popietę užpildė "Jesus People" grupė. Salė buvo išpuošta plakatais, vaizduojančiais Jėzaus atėjimą, kančias bei nemirtingumą. Beveik kiekvienas iš 11-kos "Jesus People" grupės narių papasakojo apie savo praeitį, apie tai, kaip Jėzus juos išgelbėjo iš narkotikų vartojimo, alkoholizmo, rūkymo bei kitų ydų. Jie aiškino, kaip jie supranta tikėjimą, kaip ir dėl ko jie gyvena ir dirba. Po programos buvo galima su jais asmeniškai pasikalbėti, padiskutuoti, pasimelsti. Prieš išvažiuodami, "Grupe 91" (Jesus People) nariai dalino literatūrą ir plakatus, propaguojančius jų idėjas.

Po vakarienės kun.P.Urdzė iš Oldenburgo pasakė jaudinantį pamokslą. Likusioji vakaro dalis praleista grupelėse dalinantis išpūdžiais apie suvažiavimą, svarstyti planai ateičiai, pasikeista nuomonėmis apie "Jesus People" sąjūdį bei jų įsitikinimų teisingumą.

Spalio 31 rytą draugiškai atsisveikinome su Annabergo šeimininkais ir pilyje gyvenančiais pabaltiečiais ir tęsėme kelionę toliau pas kaimynus latvius į Mūnsterį.

S v e č i u o s e p a s l a t v i u s

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama mokyto E.Pauliukonytės, š.m.spalio 31 lankėsi latvių gimnazijoje Mūnstery. Priėmimas buvo nuoširdus ir malonus. Vakare suruoštas latvių gimnazijos mokinių su svečiais lietuvišiais pobūvis. Jame dalyvavo gimnazijos mokytojai, mokiniai ir šiek tiek latvių visuomenės iš Mūnsterio.

Direktorius dr. Vitėns pasveikino svečius, pabrėždamas reikalingumą pabaltiečiams bendrauti tarpusavy. Jam atsakydamas, mokyt. S. Antanaitis perdavė Vasario 16 gimnazijos direktoriaus V. Natkevičiaus sveikinimus bei linkėjimus latvių gimnazijai. Savo kalboje svečias paryškino latvių ir lietuvių kalbų panašumą, papročių giminingumą ir panašų likimą, nors abi tautos ėjo skirtingus istorijos kelius, formavusius jų visuomenes. Latviai, išengdami į nepriklausomą gyvenimą, atsinešė skirtingą nuo lietuvių paveldėjimą. Kalbėtojas linkėjo geros kloties latvių gimnazijai.

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, palydima akordeonu mokyt. E. Pauliukonytės, pašoko keletą mūsų tautinių šokių. Latvių moksleiviai atsilygino tuo pačiu. Trys latvės mokinės paskambino kanklėmis. Po to vyko bendri šokiai, užsitęsę iki vėlybos nakties.

Kitą dieną lietuviai moksleiviai buvo latvių draugiškai išlydėti namo iki pat geležinkelio stoties perono. Iš viešnagės jie vežėsi maloniausius įspūdžius.

LIETUVIŲ KALBA FRANKFURTO UNIVERSITETE

nuo rudens semestro pradėjo dėstyti Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius, M.A. Kad nesusitrukdytų darbas gimnazijoje, universitete jis visus dėstomus kursus atliks per savo laisvą dieną - trečiadienį prieš pietus ir po pietų. Jo studentai yra šių specialybių: indoeuropiečių kalbų, Rytų Europos istorijos ir slavų kalbų.

M o k i n i ų t ė v ų s u s i r i n k i m a s

kviečiamas š.m. gruodžio 3 Romuvoje. Pradžia 14 val. Tėvai aptars gimnazijos reikalus ir išsirinks tėvų komitetą. Senasis komitetas, neparodęs gyvybės žymių, numirė... Reikia tikėtis, kad naujasis bus gyvybingesnis.

S v e č i a i

Spalio gal/e gimnazijoje viešėjo studentės Aldona Rygelytė iš JAV-bių su savo drauge Audra Čeponyte iš Kanados. 1970/71 mokslo metais Rygelytė yra dirbusi gimnazijoje. Abi viešnios, važinėdamos po Europą, buvo nuvykusios ir į Lietuvą aplankyti savo giminių.

K a l ė d ų a t o s t o g o s

gimnazijoje prasidės gruodžio 21 ir baigsis sausio 7. Mokiniai į namus išvažinės gruodžio 20 po trijų pamokų.

N a u j o b e n d r a b u č i o s t a t y b a i a u k o j o :

W.Klimkeit iš Obermarschachto	300,--DM
Prel.J.Gutauskas ir Skotijos lietuviai	156,-- "
J.Balutis iš New Market, Kanada, ir J.Liškus iš Arnsbergo, Vokietija, po	20,-- "
N.N. lietuvė iš Belgijos š.m. birželio 17 per bendrabučio šventinimo iškilmes paaukojo	50,-- "

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja

VASARIO.16 GIMNAZIJOS KURATORIJA

Bendrabučio statybos sąskaita: Konto Nr. 01/76719
Deutsche Bank, 694 Weinheim (Sonderkonto Internatsbau).

Paaukotos sumos nurašomos nuo mokesčių.

Praeitais metais gimnazija išleido K.Fulsto, A.Scholzo, J.Talmanto ir J.Paškevičiaus lietuviškai vokišką žodyną. Kaina 15,--DM.

XX EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Iniciatorių komisija (dr.K.J.Čeginskas, dr.J.Grinius ir dir.V.Natkevičius) š.m. spalio 14 sušaukė Vasario 16 gimnazijoje kultūrinių organizacijų atstovus bei buv. Liet.studijų savaitės komisijų narius ir Vokietijoje gyvenančius paskaitininkus pasitarti XX Lietuv. studijų savaitės reikalais. Atvyko 16 asmenų. Pirmininkavo dr.J.Norkaitis, sekretoriavo dr.J.Grinius.

Dr.J.Grinius pranešė, kad baigiant XIX Liet.studijų savaitę, sekantią numatyta suruošti rugpiučio 19-26 Romuvoje. Nors ir buvo iškelta rimtų argumentų prieš Studijų savaitės ateinančiais metais ruošimą Hüttenfelde, bet pirmųkštis sumanymas patvirtintas. Moderatorium nutarta kviesti dr.K.J.Čeginską, prašant jį sudaryti nagrinėtinų temų sąrašą ir surasti paskaitininkus.

Numatyta išleisti XX-sios Europos liet.studijų savaitės leidinį, į kurio redakcinę komisiją išrinkti buvę moderatoriai - dr.K.J.Čeginskas, dr.J.Grinius, kun.Br.Liubinas ir V.Natkevičius, M.A.

XIX Studijų savaitės finansų komisijos vardu dr.J.Norkaitis pranešė, kad atsiliepiant į tos komisijos kreipimąsi, buvo sudėta per 1.000,-- DM aukų. Kadangi XIX Studijų savaitės išlaidos siekia apie pusketvirto tūkstančio DM (dalyviai už maistą ir nakvybę užsimokėjo patys, išskyrus tik kai kuriuos jaunuolius), tai Vokietijos LB Valdybai teks padengti apie pustrėčio tūkstančio DM.

Sudarytos trys komisijos: organizacinė, finansų ir meno. Į organizacinę komisiją išrinkti A.Griniene, J.Barasas ir M.Landas, į finansų - kun.V.Damijonaitis, dr.J.Grinius ir J.Lukošius, į meno - Valt.Banaitis ir Alf.Krivickas. Atkreiptas dėmesys, kad XX Lietuv.studijų savaitė pareikalaus daugiau lėšų, negu kitos, nes bus leidžiamas sukaktinis leidinys.

L I E T U V I Ų   M E N A S   M A N N H E I M E

buvo rodomas š.m. spalio 13 ir 16. Jį dvi dienas stebėjo bei jo klausėsi šimtai žmonių.

Spalio 13 kino teatre "Planken" tarptautinio filmų festivalio paraišėje savo filmą "K e l i o n ė   n a m o" parodė newyorkietis Adolfas M e k a s, vienas to festivalio juri komisijos narių. Jis žiūrovus įtikino, kad sugeba ne tik tarti apie filmus kritišką žodį, bet ir pats juos gaminti.

"Kelionė į namo" A.Mekas dokumentavo savo su žmona ir broliu Jonu; lankymąsi praėjusiais metais gimtajame Semeliškių kaime, Biržų apskr. Pro žiūrovų akis pralėkė vaizdai išvykimo iš New Yorke, kelionės lėktuvu per Londoną, Dubliną ir kitas Vakarų Europos sostines, per Maskvą į Vilnių ir iš ten į Biržus, kur autorius lankė gimnaziją, ir į gimtąją Semeliškių kaimą. Ypatingai jaudinantis susitikimas su per 80 metų amžiaus motina ir kitais giminaičiais bei jų atžalynu. Mekas motiną su neka jaunesne kaimyne rado gyvenančias dviese palyginti dideliame, bet jau bebaigiančiame sunykti gimtajame name. Ant prie to namo įrengto ugniakuro buvo kepami blynai, kuriais taip gardžiauosi svečiai ir šeimininkės.

Semeliškėse keletą dienų buvo geriamas biržietiškas alus ir lankyti kiti giminės bei kaimynai. Sužinoję apie tolimo svečio atvykimą, ap-lankė jį pilnas autobusas moksleivių, kurie taip pat gerė kartu alų ir dainavo.

Griždami į New Yorką, Mekai užsuko į žmonos gimtinę Italijoje, kuri taip pat nufilmuota. Filmas įkalbėtas angliškai, tačiau duota nemažai ir originalių pokalbių bei dainų lietuvių kalba.

Nė žodelio apie Lietuvą iš pagrindų sukėtusius praėjusio karo įvy-

kius ir dabartinę krašto politinę būklę. Be tų paaikškinimų svetimam žiūrovui neaišku, kodėl senutė motina, išauginusi būrį vaikų, viena apleistame name turi leisti savo gilios senatvės dienas.

Kadrus filmavo A.Meko žmona. Prieš "Kelionę namo" buvo parodytas trumputis filmiukas iš draugiškos šeimos gyvenimo New Yorke.

Meko filmas sutraukė beveik pilną kiną žiūrovų, daugiausia užsieniečių, nepagailėjusių jam katučių, nors buvo girdėti ir kritiškų pastabų. Žiūrovuose vyravo filmų naujienomis rimtai besidomintis jaunimas. Po filmo seanso lietuviai turėjo progos keletą minučių draugiškai pašnekučiuoti su A.Meku ir ponija.

L i e t u v i š k a s i s k v a r t e t a s

Tą pačią dieną, kurią Mekas rodė savo filmą Mannheime, koncertuoti į Vokietiją atvyko lietuviškasis styginis kvartetetas (Litauisches Streichquartett). Jį sudarė Eug.Paulauskas, Rom.Kulikauskas, Korn.Kalinauskaitė-Fledžinskienė ir Jurgis Fledžinskas. Rytojaus dieną jie jau grojo Münchene (J.Haydno kvartetetas D-dur op.76 Nr.5, J.Juze-liūno kvartetetas Nr.3 ir P.J.Čaikovskio kvartetetas es-moll op.30), spalio 15 Stuttgarte (M.K.Čiurlionio kvartetetas c-moll, Šostakovičiaus kvartetetas Nr.1, op.49 ir Čaikovskio kvartetetas Nr.2 F-dur, op.22), spalio 16 Mannheime (Mozarto kvartetetas G-dur KV 387, Dim.Šostakovičiaus kvartetetas Nr.1 op.49 ir P.Čaikovskio kvartetetas F-dur op.22). Spalio 17 lietuviškasis kvartetetas koncertavo Koblenze, spalio 18 - Triere, spalio 20 - Bremene ir t.t., visur sutraukdamas daug klausytojų. Publikos plojimų prašomas, visur turėjo groti ką nors priedu prie programos.

Po koncertų vietos lietuviai muzikams iš Vilniaus suruošė priėmimus su vaišėmis, kurių metu draugiškai pasišnekučiuota. Menininkų pasakojimu, tokio palankaus vokiečių publikos vertinimo jie nesitikėjo. Juose kelia pasididžiavimą ypač tai, kad dargi W.A.Mozarto tėvynėje jo kūrinių atlikimas susilaukė aiškaus pripažinimo.

Muzikos kritikai lietuviškojo kvarteto koncertus palydėjo teigiamomis recenzijomis vokiečių spaudoje. Dauguma pabrėžė švelnesnį ir gilesnį lietuvių grojimą, negu vokiečių kvartetetai tuos pačius kūrinius groja ir ypač gerą susigroją. Vilniečiai pakviesti po poros metų vėl koncertuoti Vokietijoje.

E v a n g e l i k ų i š e i v i ų s u v a ž i a v i m a s

Liuteronų pasaulinės tarnybos vyr. vokiečių komitetas kasmet ruošia Liuteronų Bažnyčių tremtyje kunigų ir darbuotojų teologinio pasiruošimo suvažiavimus. Pereitais metais toks suvažiavimas įvyko Pietų Vokietijoje Steingadene, gražiajame Bavarijos krašte. Šiomet suvažiavimas vyko nuo spalio 2 ligi 6 Aumühle, apie 30 km į rytus nuo Hamburgo, puikiame saksų miške (Sachsenwald), kuris priklauso Bismarko sūnaičiui. Posėdžiauta Ansverus name, kur ir gyveno dalis dalyvių. Kiti nakvojo viešbuty Aumühle, o dar kita dalyvių dalis turėjo kasdien 7 km važinėti nakvynės.

Ansverus brolija susideda iš 21 vyro įvairių užsiėmimų. Jie stengiasi savo pinigais, savo laiku ir malda prisidėti prie krikščionybės platinimo. Namas nedidelis, priklauso kuratorijai. Jame telpa tik 30 asmenų. Čia vyksta kasdien pamaldos ir susikaupimo valandėlės. Aumühles kurortas yra pačiame saksų miško vidury, labai gražioj apylinkėj. Čia Hamburgo turčiai turi pasistatę vilas, kuriose praleidžia savaitgalius.

Šių metų suvažiavimo tema: "Mes ne save pačius skelbiame, bet Jėzų Kristų esant Viešpatį" (2 Korintiečiams 4,5). Suvažiavimui ir šiais metais vadovavo ilgametis Liuteronų pasaulinės tarnybos vokiečių vyr. komiteto įgaliotinis Bažnyčios tarėjas Dr.Ernst Eberhard iš Stuttgar-

to, kuris jau 12 metų su viršum rūpinasi liuteronų Bažnyčiomis išeivijoje. Dalyvavo per 40 estų, latvių, lietuvių, lenkų ir vengrų liuteronų kunigų ir Bažnyčios darbuotojų. Lietuvių grupę sudarė kunigai - senj.A.Keleris iš Bremeno, garbės senj.A.Gelžinius iš Braunschweigo, vicesenj.J.Urdzė iš Bad Godesbergo ir J.Stanaitis iš Backnango, bei Bažnyčios darbuotojai - Fr.Šlenteris iš Bremeno, Vera Urdzienė iš Bad Godesbergo ir mokyt.Fr.Skėrys iš Mannheimo.

Kasdien vyko rytinės ir vakarinės pamaldos. Joms pakaitomis vadovavo visų penkių tautybių kunigai. Iš lietuvių jas laikė garbės senj. kun.A.Gelžinius. Po pusryčių buvo nagrinėjama Biblija. Po kasdienio Biblijos nagrinėjimo buvo skaitomos paskaitos. Trumpame straipsnyje neįmanoma pateikti paskaitų santraukų. Jose daugiausia kalbėta apie pamokslus ir pamokslininkus. Po paskaitų vyko diskusijos. Suvažiavimo dalyviai buvo užimti nuo ryto iki vėlyvo vakaro. Kartais diskusijos nusitęsavo iki nakties.

Popiečiai iki kavos buvo laisvi. Tuo metu atskirų Bažnyčių atstovai tarėsi savo reikalais. Pirmos dienos popietę lankytas reichskanclerio kunigaikščio Otto von Bismarko mauzolėjus Friedrichsrüh, apie 3 km nuo Aumühles. Kopyčios viršuje yra du sarkofagai Bismarko ir jo žmonos, o apačioje įrengti šeimos kapai. Sarkofagus gali visi lankyti, bet šeimos kapai viešumai neprieinami. Aplankytas ir Friedrichsrüh kaimely esąs Bismarko muziejus. Čia saugomi daugiausia istorinės senienos iš Bismarko laikų.

Du vakarus buvo daromi dalyvaujančių Bažnyčių pranešimai. Mūsų senj. kun.A.Keleris painformavo apie Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išeivijoje veiklą Vakarų Vokietijoje, kur dar yra apie 5.000 evangelikų lietuvių liuteronų. Juos aptarnauja 4 kunigai ir 9 pasauliečiai. 47 parapijose ar pamokslų vietovėse sakomi pamokslai ir laikomos pamaldos. 1971 laikytos 224 pamaldos, 286 kartus lankyti seniai ir ligoniai, kurie į pamaldas atvykti jau nebepajėgia. Tie 4 kunigai, aptarnaudami tikinčiuosius, per vienerius metus nukeliavo 56.046 km.

Didesnio masto religiniai suvažiavimai įvyko Lübecke Šiaurės Vokietijos tikintiesiems ir Bad Godesberge, Annabergo pilyje. Joje esančiam Pabaltiečių krikščionių studentų namui ilgus metus vadovauja vicesenjas kun.J.Urdzė. Ten įvyko ir motinų poilsio dienos. Mūsų lietuviškasis jaunimas dalyvavo ir Pabaltijo kraštų jaunimo suvažiavimuose Annabergo pilyje. Ten pat pavasarį įvyko lietuvių jaunimo suvažiavimas.

1971 V.Vokietijoje buvo leidžiamas 40 pusl.lietuvių evangelikų liuteronų laikraštis "Svečias", pasirodęs 4 kartus per metus 900 egz. tiražu. Dabar šis laikraštis redaguojamas senj.kunigų A.Trakio Čikagoje ir A.Kelerio Bremene, o spausdinamas Kanadoje.

Mokyt.Fr.Skėrys perdavė Vasario 16 gimnazijos direktoriaus V.Natkevičiaus ir Evangelikų jaunimo ratelio sveikinimus. Jis padarė trumpą pranešimą apie dabartinę gimnazijos būklę ir mokinių skaičių. Nurodė, kad šiuo metu gimnazijoje yra 78 mokiniai, iš jų 19 evangelikų tikybos. Jis parodė ir skaidrių iš Vasario 16 gimnazijos evangelikų jaunimo ratelio veiklos ir iš to ratelio ekskursijų po reformacijos vietas Wormse, Speyery, Pfalce ir Odenwaldo miškuose, iš tautinių šokių grupės "Grandinėlės" pasirodymo Vokietijoje ir vyr.mokytojo E. Kavolio lankymosi Lietuvoje. Nuotraukos darytos Vilniuje, Kaune, Klaipėdos krašte ir Palangoje. Vyr.Bažnyčios tarėjas kun.O.Klapper parodė skaidrių iš Sovietų Sąjungos tema "Bažnyčia po raudona žvaigžde".

Apie estų Bažnyčios išeivijoje veiklą pranešė jų arkivyskupas K.Veem iš Stokholmo. Jis pabrėžė, kad visi Evangelikų liuteronų Bažnyčios

- 12 -

darbuotojai išėivijoje turi iš Dievo užduotį skelbti Dievo žodį savo motinų kalbomis. Nesame repatrijantai, bet tremtiniai. Sovietų Sąjungos režimu mūsų kraštuose nesame patenkinti ir nebūsime patenkinti. Mūsų svarbiausia pareiga išėivijoje yra savo tikėjimą motinos kalba perduoti vaikų vaikams tol, kol Pabaltijo valstybės vėl bus laisvos ir nepriklausomos. Tik krikščioniškoje vienybėje gyvendami, išlaikysime išėivijoje savo kalbą, papročius ir mūsų brangų tikėjimą motinos kalba, nepaisant kuriame krašte begyventume. Melskime, kad Dievas greit grąžintų laisvę ir nepriklausomybę Pabaltijui.

Ateinančiais metais suvažiavimas numatytas ruošti Pietų Vokietijoje, t.y. Bavarijoje, Hesselberg evangelikų liuteronų aukštesnioj mokykloj spalio 15-19.

M o t e r y s p r a š o a u k ū

V.Vokietijos liet.moterų klubų federacijos valdyba paskelbė atsišaukimą, prašydama laimikių (fantų) gruodžio 3 ruošiamai loterijai ir iki lapkričio 15 atsiųsti pinigus už parduotus loterijos bilietus. Laimikius siųsti: Frau E.Lutz, 7440 Nürtingen, Enzelhartplatz 3, o pinigus - Föderation der Litauischen Frauenklubs, Konto Nr.66 477 bei Sparkasse Nürtingen. 7440 Nürtingen.

Gautas iš loterijos pelnas numatomas panaudoti išlyginimui mūsų jaunimo išlaidų ryšium su jų kelionėmis į II PLJ Kongresą bei IV LT Šokių šventę JAV-bėse ir šiais Jaunimo metais daugiau prisidėti prie jaunimo reikalų parėmimo.

I e š k o m a s l i u d i n i n k a s

Kas gali suteikti naštų išlyginimo (Lastenausgleich) byloje žinių apie buvimą ir apimtį baltinių ir drabužių fabriko STANDARTAS Vilniuje?

Mano a.a.vyras Bruno Konetzkow buvo vienintelis to fabriko savininkas ir iki Rytų sričių užleidimo rusams vadovavo jam iš Klaipėdos. Reikalų vedėjas buvo Jonas Ruscys, kuris inkasavo pinigus iš Tauragės bei Šiaulių.

Fabrikas buvo įsteigtas, pradžioje mažos apimties, 1930 vidury Tauragėje bei Šiauliuose ir kai 1938 Vilnius tapo Lietuvos sostine, į ten buvo perkeltas ir išplėstas.

Rašyti: Helene Konetzkow, 1 Berlin 19, Akazienallee 1.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o

R.Kaluzienė iš Mannheimo ir Ada Stasiūnienė iš Salzgitter-Lebenstedto po 30,--DM.
Ačiū.

VLB VALDYBOJE ROMUVOJE g a l i m a į s i g y t i :

V.Gailiaus vokiškai lietuvišką žodyną 1.200 psl. už 15,--DM
Prof.Pr.Skardžiaus ir kitų Lietuvių kalbos vadovą už ..... 10,-- "
Hellmanno Trumpą Lietuvos istoriją vokiečių kalba už ..... 8,-- "

VASARIO 16 GIMNAZIJOJ g a l i m a p i r k t i

neseniai išleista K.Fulsto, A.Scholzo, J.Talmanto ir J.Paškevičiaus lietuviškai vokišką žodyną 1.024 puslapių už ... 15,--DM

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS SĄSKAITA

Litauische Volksgemeinschaft - Konto Nr. 01/17978
Deutsche Bank, 694 Weinheim